

Menukaart Laaggeletterdheid

Menukaart laaggeletterdheid voor basisscholen in de regio Nijmegen

1. Strategie ontwikkelen

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning ¹	Kosten
Oriënterend gesprek Wie: directeur, ib-er, zorgcoördinator, coördinator Brede School, logopedist, GS-adviseur en/of JGZ-verpleegkundige Doel: vraag van de school helder krijgen Wat:	Menukaart laaggeletterdheid	Stichting Lezen en Schrijven ROC Nijmegen GGD Gelderland-Zuid	Kosteloos

¹ Waar meerdere organisaties worden genoemd kiest u voor de contactpersoon waar u al mee bekend bent. Zie bijlage voor contactpersonen en contactgegevens.

<ul style="list-style-type: none"> • Herken je het probleem? Waar loop je als school tegenaan? • Inschatten hoeveel ouders mogelijk laaggeletterd zijn • Wat kan de rol van de school zijn • Wat doet de school al • Menukaart: mogelijke activiteiten + beschikbare ondersteuning • Wensen /mogelijkheden van de school 		Bibliotheek Gelderland-Zuid	
<p>Plan van aanpak opstellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • concrete doelen • concrete activiteiten • communicatieplan: hoe en wanneer informeren en betrekken van medewerkers en ouders; onderwerp agenderen bij bestaande overleggen • tijdpad opstellen • benoemen van een aandachtsfunctionaris laaggeletterdheid • plan voor borging <p>Draagvlak creëren: bespreken van plan van aanpak met teamleiders, oudercommissie, medezeggenschapsraad</p>	<p>Stappenplan 'Aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>http://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/LenS_Stappenplan_ouders_WEB.pdf</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	Kosteloos
<p>Optie: Aansluiten bij het bondgenootschap laaggeletterdheid regio Nijmegen: diverse organisaties stimuleren elkaar om een bijdrage te leveren aan het bestrijden van laaggeletterdheid in de regio</p>	<p>http://www.laaggeletterdheidnijmegen.nl/</p>	Stichting Lezen en Schrijven	Kosteloos

2. Bewustwording en draagvlak creëren bij medewerkers en ouders

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
E-learning voor medewerkers	http://elearning.lezenenschrijven.nl/	Stichting Lezen en Schrijven	Kosteloos
<p>Algemene voorlichting aan medewerkers: wat houdt laaggeletterdheid in, hoe vaak komt het voor, wat kun je er aan doen, ervaringen van een taalambassadeur (ervaringsdeskundige)</p> <p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bewustwording van bestaan en impact laaggeletterdheid - herkennen van signalen laaggeletterdheid 	Algemeen informatiepakket: factsheet laaggeletterdheid , herkenningwijzer, taalaanbod	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p> <p>Inter-lokaal</p> <p>Tandem</p> <p>Altijd in samenwerking met een taalambassadeur</p>	Vrijwilligers-vergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur

3. Medewerkers signaleren welke ouders laaggeletterd zijn, maken dit bespreekbaar en verwijzen naar passend taalaanbod

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Afspraken maken over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar signalen worden verzameld • Wie het beste ouders kan aanspreken • Bijhouden van signalen en verwijzingen • Regelmatig agenderen van het bespreken van ervaringen 	<p>Stappenplan 'Aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>http://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/LenS_Stappenplan_ouders_WEB.pdf</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Kosteloos</p>
<p>Materialen over signaleren en verwijzen verspreiden (voor zover bij stap 2 nog niet gebeurd)</p>	<p>Algemeen informatiepakket: factsheet laaggeletterdheid, herkenningwijzer, taalaanbod</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Kosteloos</p>
<p>Workshop voor medewerkers als vervolg op de algemene voorlichting. Dit kan ook met meerdere scholen samen georganiseerd worden.</p>	<p>Tijdens de training krijgen deelnemers eventueel benodigd materiaal uitgereikt.</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p>	<p>Ongeveer € 500,- per training</p>

Bespreekbaar maken van laaggeletterdheid en verwijzen door gesprekken te <i>oefenen met acteur</i>			
Doelen: <ul style="list-style-type: none"> - bespreekbaar kunnen maken van laaggeletterdheid - doorverwijzen naar aanbod in de regio 			

4. Communicatie met ouders vereenvoudigen

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
In kaart brengen welke schriftelijke informatie voor ouders bestemd is: schoolgids, website, ouderportaal, nieuwsbrieven, uitnodigingen, ...	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Een taalambassadeur (ervaringsdeskundige) kan brieven, schoolgids, website, digitaal portaal e.d. beoordelen vanuit het perspectief van een laaggeletterde.	N.v.t.	ROC Nijmegen	Vrijwilligers-vergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur
Aanpassen schriftelijke communicatie	A4-tje met tips over eenvoudige communicatie en factsheet eenvoudige taal	GGD Gelderland-Zuid	Kosteloos
Aanpassen mondelinge communicatie	A4-tje met tips over eenvoudige communicatie	GGD Gelderland-Zuid	Kosteloos

5. (Optie) Faciliteren taalaanbod voor ouders op school

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>‘Voor jou en je kind’: cursus voor ouders die moeite hebben met taal en daardoor minder betrokken zijn bij school.</p> <p>Ouders leren onder andere hoe ze de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren en hoe ze kunnen helpen met huiswerk.</p> <p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergroten ouderbetrokkenheid - Drempel verlagen naar deelname - regulier taaltraject 	<p>Lesmateriaal “Voor jou en je kind” uitgesplitst naar 2-5 jarigen en 6-12 jarigen</p> <p>http://www.lezenenschrijven.nl/voorkomen/taal-voor-thuis</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p>	<p>Inzet vrijwilligers en materiaal is kosteloos.</p> <p>Locatie en koffie/thee: voor rekening van school</p>
<p>Cursus basisvaardigheden (bij minimaal 8 deelnemers)</p> <p>Inhoud: Nederlands, rekenen en digitale vaardigheden.</p> <p>Deelnemers leren wat ze willen of moeten leren. Ze werken in eigen tempo en niveau.</p> <p>Doel: deelnemers kunnen beter lezen, schrijven, rekenen of met de computer omgaan.</p> <p>Voorbeelden: post lezen; formulieren invullen;</p>	<p>Cursusmateriaal van het ROC https://www.roc-nijmegen.nl/cursussen#praktische-vaardigheden.</p>	<p>ROC Nijmegen</p>	<p>Locatie en koffie/thee: voor rekening van school</p> <p>Deelname cursus: € 45,- per persoon</p>

<p>een e-mail sturen; iets opzoeken op internet; geldzaken regelen, omgaan met maten, gewichten en procenten.</p> <p>NB Als er te weinig deelnemers zijn om een cursus op school te geven, dan kan worden verwezen naar een van de ROC-locaties.</p>			
--	--	--	--

6. Aanvullend en verrijkend aanbod om laaggeletterdheid bij kinderen te voorkomen

Waar mogelijk combineren met het stimuleren van laaggeletterde ouders om taallessen te gaan volgen

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Boekstart in de kinderopvang: een vervolg op Boekstart (leesbevordering voor baby's. Alle ouders van kinderen rond de 3 maanden kunnen een boekstartkoffertje ophalen en lid worden van de bibliotheek, dit kun je navragen bij de ouders. Zie: https://www.boekstart.nl/wat-is-boekstart/).</p> <p>Doel: Voorlezen krijgt een structurele plek binnen de kinderopvang, om zodoende leesplezier en taalontwikkeling van jonge kinderen te bevorderen.</p>	<p>.</p> <p>https://www.boekstartpro.nl/ <u>Veel achtergrondinformatie voor de professional.</u> <u>Bestellen van materialen: neem contact op met de bibliotheek</u></p> <p>Foldermateriaal over Boekstart. Deze is ook beschikbaar voor laaggeletterde ouders / laagtaalvaardige gezinnen en in</p>	<p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Neem contact op met bibliotheek</p>

<p>Inhoud:</p> <p>Deskundigheidsbevordering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Training Interactief Voorlezen voor pedagogisch medewerkers • Training Voorleescoördinatoren met als doel het structureel inbedden van leesbevordering door het maken van een leesplan Netwerkbijeenkomsten /inspiratiebijeenkomsten voor de voorlees- coördinatoren. 	<p>andere talen.(Frans, Duits, Engels, Spaans, Turks, Eritrees)</p>		
<p>De Bibliotheek Gelderland-Zuid ondersteunt het basisonderwijs bij het stimuleren van leesplezier en het vergroten van digitale geletterdheid.</p> <p>Een speciaal concept is de Bibliotheek <i>op school</i>.(BOS). Bibliotheek <i>Op School</i>: een landelijke aanpak voor het basisonderwijs, waarin bibliotheken en scholen structureel samenwerken aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen.</p> <p>Bouwstenen van de Bibliotheek op School:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aantrekkelijke collectie op school. - alle kinderen zijn meteen lid van Bibliotheek. - digitaal portaal Schoolwise. - deskundigheidsbevordering voor leerkrachten, ouders en vrijwilligers. <p>Dit alles wordt ondersteund door een leesmediaconsulent van de bibliotheek.</p>	<p>Voor aanbod projecten: PO: - Brochure "Vergroot de wereld met de bieb": projecten voor basisonderwijs rond leesbeleving en digitale geletterdheid. -En kijk op onze website: www.obgz.nl/scholen/basisonderwijs.html</p> <p><u>Voorschools:</u> -Brochure "Lang zullen we voorlezen (2018-2020)": projecten vol leesplezier voor voorschoolse instellingen (0-4 jaar)</p> <p>-Een vernieuwd overzicht van titels van vertelplaten en boekenpret 2020-2022</p> <p>- En kijk verder op onze website:</p> <p>https://www.obgz.nl/scholen/voorschools.html</p>	<p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Neem contact op met de bibliotheek voor onze projecten en de Bibliotheek <i>op school</i>.</p>

	<p>Informatie over de Bibliotheek <i>op school</i>: www.obgz.nl/scholen/basisonderwijs/bibliotheek-op-school.html</p>		
<p>Ouderbetrokkenheid: Workshop voor ouders rondom taalontwikkeling, voorlezen en gebruik van sociale media.</p>	<p>Tips over voorlezen/mediagebruik (zie de brochures en onze website)</p>	<p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Prijs op maat</p>
<p>Optie: taalambassadeur (ervaringsdeskundige) uitnodigen bij workshop voorlezen aan ouders.</p>		<p>ROC Nijmegen</p>	<p>Vrijwilligers-vergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur</p>
<p>VoorleesExpress: vrijwilligers stimuleren voorlezen in (taalarme) gezinnen met kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal -</p>	<p>http://voorleesexpress.nl/locatie/nijmegen https://voorleesexpress.nl/locatie/view/bergendal https://voorleesexpress.nl/locatie/view/beuningen https://voorleesexpress.nl/locatie/view/Overbetuwe https://voorleesexpress.nl/locatie/view/lingewaard</p>	<p>Bibliotheek Gelderland-Zuid In Nijmegen: i.s.m. Bindkracht 10.</p>	<p>Neem contact op met de bibliotheek</p>

<p>'Scoor een boek (vanaf 2018): project waarin leerlingen van groep 5 en 6 tien weken lang hun best doen om zoveel mogelijk boeken te lezen. NEC-spelers hebben een stimulerende rol. Via een thuiseditie wordt gestimuleerd dat ook thuis (meer) wordt gelezen.</p>	<p>Projectomschrijving: zie ook onze brochure "vergroot je wereld met de Bieb".</p>	<p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Neem contact met de bibliotheek</p>
<p>Liefde voor letters gericht op een doelgerichte stimulering van geletterdheid bij kinderen tussen 0 en 7 jaar.</p>	<p>Liefde voor letters is een boek met bijbehorende website met lesmateriaal, tips en praktijkvoorbeelden.</p>	<p>verkrijgbaar</p>	<p>Uitgeverij SWP</p>

7. Borgen in beleid

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Aandacht voor laaggeletterdheid in beleidsplannen en scholingsplan (nieuwe) medewerkers opnemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thema laaggeletterdheid op de agenda van het team houden - Thema laaggeletterdheid onder de aandacht van ouders houden - Activiteiten organiseren tijdens Kinderboekenweek, voorleesdagen, week van de alfabetisering - Bijhouden en doorspelen van actuele informatie, nieuwe materialen 	<p>Stappenplan 'Aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>http://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/LenS_Stappenplan_ouders_WEB.pdf</p>	<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Kosteloos</p>
<p>Regelmatig evalueren en waar nodig bijstellen van het plan van aanpak</p>		<p>Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>ROC Nijmegen</p> <p>GGD Gelderland-Zuid</p> <p>Bibliotheek Gelderland-Zuid</p>	<p>Kosteloos</p>

Bijlage 1 Contactgegevens

Stichting Lezen en Schrijven
Florielle Ruepert, adviseur
06 - 29 86 98 32 of florielleruepert@lezenenschrijven.nl

GGD Gelderland-Zuid, afdeling Gezond Leven
Bernadette Janssen – de Bondt; adviseur Gezonde School, themaspecialist laaggeletterdheid
06 – 15603148 of bjanssen@ggd gelderland zuid.nl

ROC Nijmegen, team Educatie
Jet van den Berk – Wijdeveld; coördinator basiseducatie, docent, trajectbegeleider, netwerker
06 – 19 59 96 95 of j.wijdeveld@roc-nijmegen.nl

Bibliotheek Gelderland-Zuid
Willeke Buijssen, programmacoördinator primair onderwijs en voorschools
→ Bibliotheek *op School*; samenwerking basisonderwijs en voorschoolse instellingen 024 - 327 49 53 of wbuijssen@obgz.nl

Bibliotheek Gelderland-Zuid
Erdogan Kaya.; programmacoördinator sociaal domein en volwasseneneduactie
→ Coördinatie Taalhuizen, Taalcafe's, mediavaardigheidsaanbod OBGZ
024 - 327 49 87 of Ekaya [@obgz.nl](mailto:ekaya@obgz.nl)

Bibliotheek Gelderland Zuid
Lonneke Bisschop, programmacoördinator voorschools en primair onderwijs
→ BoekStart; VoorleesExpress; workshop voorlezen voor ouders; samenwerking voorschoolse instellingen en basisonderwijs
024 - 327 59 49 of lbisschop@obgz.nl

Bindkracht 10
Anita Schiks; pedagoog, projectleider VoorleesExpress Nijmegen, brede school coördinator De Kleine Wereld
06 – 53 86 17 32 of Anita.schiks@bindkracht10.nl